

Κόσμος

Σταθμοί στην ιστορία του Κουρδικού

1978 (27 Νοεμβρίου): Ίδρυση του PKK (Εργατικό Κόμμα του Κουρδιστάν), στο Φις, στην επαρχία του Ντιγιάρμακιρ στη νοτιοανατολική Τουρκία, από τον Αμπντούλάχ Οτσαλάν, με στόχο τη δημιουργία ενός ανεξάρτητου σοσιαλιστικού Κουρδιστάν.

1980 (12 Σεπτεμβρίου): Πραξικόπημα του στρατηγό Εβρέν στην Τουρκία. Η κουρδική γλώσσα, όπως και οποιαδήποτε εκδήλωση κουρδικού πολιτισμού, απαγορεύεται στην Τουρκία. Η χρήση της, δημοσίως ή ιδιωτικά, προκαλεί συλλήψεις και φυλακίσεις.

1984 (27 Μαρτίου): Η Τουρκία χαρακτηρίζει επισήμως το PKK ως τρομοκρατική οργάνωση.

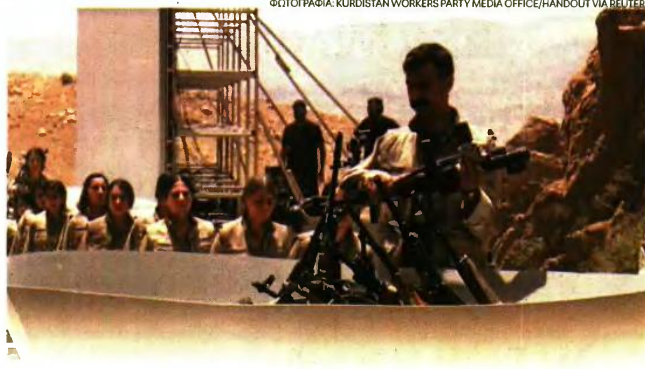
1984 (15 Αυγούστου): Εναρξη της ένοπλης δράσης του PKK εναντίον της Τουρκίας.

Δεκαετίες 1980 και 1990: Ενίσχυση της ισχύος του PKK με επιθέσεις και αντάρτικο στην Τουρκία. Την ίδια περίοδο το PKK διαδραματίζει καταλυτικό ρόλο στην κοινωνική επανάσταση στις κουρδικές περιοχές της Τουρκίας. Βίαιη καταστολή του PKK από τον τουρκικό στρατό.

1997 (8 Οκτωβρίου): Το PKK χαρακτηρίζεται ως τρομοκρατική οργάνωση από τις Ηνωμένες Πολιτείες.

1999 (15 Φεβρουαρίου): Απαγωγή του Οτσαλάν στην Κένυα και μεταφορά του στην Τουρκία. Κατάδικη του σε ισόβια και εγκλεισμός του στο νησί-φυλακή του Ιμαράλ. Το Κουρδικό εισέρχεται σε νέα περίοδο.

2002 (2 Μαΐου): Το PKK χαρακτηρίζεται ως τρομοκρατική οργάνωση από την ΕΕ.

Ανδρες και γυναίκες, μαχητές του PKK, παραδίδουν συμβολικά τα όπλα τους στην πυρά κατά τη διάρκεια τελετής που έγινε την Παρασκευή στο βόρειο Ιράκ με φόντο το όρος Καντίλ, ιστορικό ορμητήριο του PKK

Ιστορική αλλαγή σελίδας στο Κουρδικό

Τι σηματοδοτεί ο συμβολικός αφοπλισμός του PKK - Οι υποσχέσεις Ερντογάν στους Κούρδους για συνταγματικές εγγυήσεις και οι αλλαγές των πολιτικών ισορροπιών στην Τουρκία

Των Στρατή Αγγελή και Μαρίας Καρασούσου

Η πλήρης συμβολισμών τελετή αφοπλισμού του PKK, που έγινε την περασμένη Παρασκευή στο βόρειο Ιράκ, ανέδειξε την αποφασιστικότητα της Αγκυρας να λύσει από θεση ισχύος το Κουρδικό, που αποτελεί επί δεκαετίες το πιο αιχμηρό αγκάθι στο πλευρό της Τουρκίας. Εγκαταλείποντας τον ένοπλο αγώνα, το Εργατικό Κόμμα του Κουρδιστάν προσαρμόζεται στα νέα γεωπολιτικά δεδομένα, ενώ ο πρόεδρος Ταγίπ Ερντογάν διεκδικεί εύσημα για την οικοδόμηση μιας Τουρκίας «απαλλαγμένης από την τρομοκρατία», όπως θέλει το κυβερνητικό αφήγημα.

Οι δύο πλευρές, από διαφορετικές αφετηρίες, ομνούν σε μια διαδικασία ομαλοποίησης και εκδημοκρατισμού, όμως ο δρόμος θα είναι μακρύς. Επόμενο βήμα, από πλευράς Ερντογάν, θα είναι πιθανώς η χορήγηση αμνηστίας σε ορισμένους από τους φυλακισμένους Κούρδους. Παράλληλα με τον σταδιακό αφοπλισμό οι Κούρδοι αναμένουν συγκεκριμένες συνταγματικές εγγυήσεις για τα δικαιώματά τους, ενώ το κυβερνητικό στρατόπεδο ποντάει στη στήριξη του φιλοκουρδικού, αριστερού κόμματος DEM για

2025: Την 1η Μαρτίου, μετά από έκκληση του Οτσαλάν το PKK ανακοίνωσε εκεχειρία με την Τουρκία. Στις 12 Μαΐου το PKK ανακοίνωσε σχέδιο για διάλυση της οργάνωσης. Στις 11 Ιουλίου αρχίζει ο αφοπλισμός του PKK στη Σουλεϊμανί-για στο βόρειο Ιράκ.

2015 (24 Ιουλίου): Κατάρρευση της συμφωνίας εκεχειρίας του 2013 μετά τους μαζικούς βομβαρδισμούς της Τουρκίας κατά στρατοπέδων Κούρδων στο βόρειο Ιράκ. Διακοπή διαλόγου μεταξύ Αγκυρας και PKK. Νέος κύκλος βίας.

2015 (7 Ιουνίου): Στις εκλογές της Τουρκίας εκλέγεται για πρώτη φορά ένα κουρδικό κόμμα στην τουρκική Εθνοσυνέλευση, το HDP, του Σελαχτίν Ντεμιρτάς, το οποίο έλαβε 13%.

2013 (21 Μαρτίου): Συμφωνία του Ιμαράλ μεταξύ PKK και Τουρκίας για εκεχειρία και έναρξη της ειρηνευτικής διαδικασίας.

αποψηφιότητα του Ερντογάν και στις προεδρικές εκλογές του 2028.

Η κατάθεση (όχι παράδοση) μερικών δεκάδων όπλων και η καύση τους μπροστά στις τηλεοπτικές κάμερες με φόντο το όρος Καντίλ (ορμητήριο του PKK) ήταν μόνο η αρχή. Η επιλογή της τοποθεσίας είχε ακόμα έναν συμβολισμό, καθώς εξυπηρετεί ταυτόχρονα το νεο-οθωμανικό όραμα του Ερντογάν και το επικείμενο των Κούρδων για δικαίωση του ένοπλου αγώνα. Σε αυτή την περιοχή του ιρακινού Κουρδιστάν, κοντά στη Σουλεϊμανγιά, κούρδοι αντάρτες είχαν τρέψει σε φυγή μια μονάδα του βρετανικού στρατού το 1919, όταν το Ηνωμένο Βασίλειο επιχειρούσε να επβάλει την κυριαρχία του σε περιοχές που πληθυσμούς που είχε αποσπάσει από την οθωμανική αυτοκρατορία.

«Αλλάζουμε σαφώς σελίδα. Με τον αφοπλισμό το κουρδικό κίνημα φεύγει από τα όπλα και πάει προς το "σαλόνι"», δήλωσε στο «Βήμα» ο Χρήστος Τεάζης, αναπληρωτής καθηγητής Πολιτικών Επιστημών στο Πανεπιστήμιο της Αγκυρας. «Αυτό που έγινε με το PKK αποτελεί προάγγελό, προπομπή για μια πολιτική αλλαγή και για το νέο Σύνταγμα, για το οποίο θα ξεκινήσουν

οι συζητήσεις τον Οκτώβριο. Αναμένεται επίσης ότι θα δημιουργηθούν περιφέρειες στο αμερικανικό μοντέλο των "States" και μπορεί να υπάρξει μια ημιανύμνη, as το πούμε έτσι, κουρδική επαρχία. Δεν θα είναι μόνο αυτή βέβαια, θα είναι όλη η Τουρκία χαρισμένη έτσι, όμως όσον αφορά το Κουρδικό, με αυτόν τον τρόπο πιστεύω ότι θα δοθεί η δυνατότητα να διδάσκεται σε συγκεκριμένα σχολεία η κουρδική ως δεύτερη γλώσσα» είπε ο κ. Τεάζης.

Ο αφοπλισμός συμβαίνει τη συγκεκριμένη στιγμή για δύο λόγους, εξηγεί από την πλευρά του ο Αχμέτ Οζτούρκ, τούρκος καθηγητής Πολιτικής και Διεθνών Σχέσεων στο London Metropolitan University και συνεργάτης του ΕΛΙΑΜΕΠ: «Ο πρώτος είναι οι περιφερειακές και παγκόσμιες εξελίξεις. Μετά το τέλος του συριακού εμφύλιου πολέμου και την προσπάθεια ομαλοποίησης εντός του Ιράκ, η περιοχή προσπαθεί να κινηθεί προς ένα είδος σταθεροποίησης. Δεν είναι μόνο επιθυμία της Τουρκίας, αλλά και των εξωτερικών δυνάμεων, όπως οι ΗΠΑ, η Βρετανία και η ΕΕ. Μια ένοπλη τρομοκρατική οργάνωση, όπως θεωρείται το PKK, μπορεί να αποτελέσει αστάθμητο παράγοντα. Έτσι, υπό αυτές τις συνθήκες, πρέπει να αλλάξει τη μορφή της, τη δομή της κ.λπ. Ο δεύτερος λόγος είναι πως για να συνεχιστεί να υπάρχει το καθεστώς του AKP θα πρέπει να γίνουν κάποιες συμφιλιώσεις με διαφορετικές ομάδες της κοινωνίας. Και η μεγαλύτερη ομάδα είναι οι Κούρδοι».

Στο ερώτημα κατά πόσο θα αποδεχθεί ανθεκτική η διαδικασία ειρηνεύσης, ο κ. Οζτούρκ απαντά ότι «πρέπει να διαρκέσει, αφού ήδη το PKK ξεκίνησε τον αφοπλισμό, που είχε ανακοινωθεί τον Φεβρουάριο. Από ό,τι φαίνεται - αν και δεν γνωρίζουμε τις λεπτομέρειες επειδή είναι μια πολύ μυστική διαδικασία -, το κράτος και το PKK θα κάνουν τα πάντα για να λειτουργήσει. Αν μετά από όλη αυτή τη διαδικασία ο ένοπλος αγώνας του PKK επιστρέψει, θα δούμε μάλλον μια εξαίρετικά βίαιη κατάσταση».

Οι εξελίξεις στο Κουρδικό φέρνουν σε ακόμα πιο δύσκολη θέση την κεραλική αντιπολίτευση. «Ερχονται αρκετά δύσκολες μέρες για το CHP», δήλωσε ο τούρκος καθηγητής, σημειώνοντας ότι «η κυβέρνηση του AKP πάντα "χρειάζεται" έναν "άλλο", κάποιον που "δεν είναι εμείς", έναν εχθρό. Τον ρόλο αυτόν έχει εξυπηρετήσει για καιρό το PKK, αλλά τώρα όλο το βάρος θα πέσει στο CHP - σε μια ήδη δύσκολη περίοδο που ο Εκρέμ Ιλμάμγλου και πολλοί άλλοι δήμαρχοι είναι στη φυλακή».

Η διαδικασία αφοπλισμού δεν αφορά τις κουρδικές ενότητες στη Συρία και στο Ιράκ, που συμβιβάζονται προς το παρόν με περιορισμένη αυτονομία, περιμένοντας τον επόμενο γύρο ανατροπών στην Μέση Ανατολή εφόσον σταματήσει η οργάνωση στη Γάζα και ανοίξει ο δρόμος για βελτίωση των σχέσεων του Ισραήλ με τα αραβικά καθεστώτα.